
[2025-16-RE](#)

Causa 2025-16-RE

(Villagrasa Noguera c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 124-2025. Recurs d'empara

Aute del 19 de maig del 2025

BOPA núm. 64, del 28 de maig del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 d'abril del 2025, per la representació processal del Sr. Àlex Villagrasa Noguera, mitjançant el qual interposa un recurs de súplica contra l'aute del Tribunal Constitucional del 14 d'abril del 2025 sobre la inadmissió a tràmit de la causa 2025-16-RE;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment els articles 38 i 89.2;

Vist l'aute esmentat del Tribunal Constitucional del 14 d'abril del 2025;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals

1.1. L'11 d'octubre del 2020, el Sr. Àlex Villagrasa Noguera va ser condemnat, mitjançant ordenança penal, com a responsable d'un delictes menor de conducció de vehicle automòbil amb un grau d'alcoholèmia superior a 0,8 g/l de sang, a la pena d'un mes nocturn condicional, amb un termini de suspensió de la condemna de 2 anys i a la privació del permís de conduir durant 7 mesos.

1.2. Atès que 28 dies després va ser controlat conduint amb el permís de conducció retirat, el 6 d'octubre del 2020, el recurrent també va ser condemnat, mitjançant ordenança penal, com a responsable d'un delictes menor de crebament de la pena de privació del permís de conduir, a la pena d'1 mes d'arrest nocturn condicional, amb un termini de suspensió de la condemna de 2 anys i a la privació del permís de conduir durant 2 mesos.

1.3. En fase d'execució, el 17 de gener del 2024, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual decidia revocar parcialment la condemna imposada al recurrent per l'ordenança penal de l'11 d'octubre del 2020 i fixar el termini de compliment de la pena en 15 dies d'arrest nocturn.

1.4. La representació processal del recurrent va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió.

1.5. Paral·lelament, el 24 d'abril del 2024, la representació processal del Sr. Àlex Villagrasa Noguera va presentar davant el Tribunal de Corts la cancel·lació dels seus antecedents penals.

1.6. El 9 de maig del 2024, el Tribunal de Corts va dictar un aute, en què acordava la cancel·lació parcial dels antecedents penals del recurrent pel que feia únicament al delictes menor de crebantament de la pena de privació del permís de conduir, però desestimava la cancel·lació d'aquests antecedents penals respecte del delictes menor de conducció de vehicle automòbil amb un grau d'alcoholèmia superior a 0,8 g/l de sang, fins que la Sala Penal es pronunciés en el marc de l'apel·lació formulada contra l'aute del 17 de gener del 2024, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia.

1.7. El 4 de desembre del 2024, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute (90-2024) en què estimava parcialment aquest recurs, limitant el quantum de la pena a 7 dies d'arrest nocturn, a complir al Centre Penitenciari, en unitat separada, durant 10 hores seguides.

1.8. Aquell mateix dia, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute (91-2024) en què desestimava el recurs d'apel·lació presentat contra l'aute del 9 de maig del 2024, dictat pel Tribunal de Corts, el qual confirmava.

1.9. La representació processal del recurrent va plantejar un incident de nul·litat contra aquesta decisió, i, el 19 de desembre del 2020, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que inadmetia a tràmit aquest incident de nul·litat i confirmava l'aute recorregut.

1.10. D'acord amb l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, la representació processal del recurrent va formular un recurs d'apel·lació contra l'aute que inadmetia a tràmit el seu incident, i, el 4 de febrer del 2025, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que inadmetia a tràmit aquest recurs.

1.11. El 26 de febrer del 2025, la representació processal del Sr. Àlex Villagrasa Noguera va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 4 de febrer del 2025, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la mateixa norma.

1.12. El 14 d'abril del 2025, el Tribunal Constitucional va dictar un aute mitjançant el qual inadmetia a tràmit aquest recurs per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

2. Arguments del recurrent

- En primer lloc, el recurrent al·lega que li resulta inconcebible que el Tribunal Constitucional declari que el seu recurs manca de contingut constitucional, sense ni tan sols haver examinat el fons de l'assumpte, i sense haver considerat la seva privació de llibertat eventualment incorreguda en el supòsit que no s'atorgui l'empara. Segons el seu parer, el Tribunal Constitucional buidaria de contingut el dret a la jurisdicció.

- Seguidament, tot i que el Tribunal Constitucional reconeix que el cas presenta una "*notable complexitat*", declara la manca manifesta de contingut constitucional. Considera, doncs, que el Tribunal incorre en arbitrarietat. Segons el seu parer, aquest reconeixement hauria d'haver motivat, en coherència amb el principi de proporcionalitat i amb el dret a la jurisdicció, una resolució d'admissió a tràmit per tal d'analitzar el fons del recurs. *A fortiori* si es té en compte que aquest cas s'articula al voltant d'una qüestió jurídica controvertida que afecta directament l'abast de l'article 87 del Codi penal i la seva aplicació a supòsits com el seu i que, alhora, té implicacions des del prisma constitucional.

- Insisteix que les resolucions impugnades no estan motivades en Dret; que hi ha hagut una trajectòria processal -amb múltiples autes successius, decisions de cancel·lació parcial, i interpretacions divergents sobre els terminis de rehabilitació- que constitueix un conjunt de fets que evidencien una disfunció judicial greu, la qual exigeix una resposta específica i netament de caràcter constitucional.

- A més, retreu al Tribunal Constitucional haver passat per alt la connexió directa entre la resolució impugnada i la potencial execució d'una pena privativa de llibertat, fet que accentua la gravetat de la situació i reforça la necessitat d'una valoració constitucional profunda.

- Pel que fa a la competència de la jurisdicció ordinària, addueix que si aquesta es desvia injustificadament d'un precedent establert -com és el cas de la sentència 58/2018- sense oferir una motivació específica i racional, el Tribunal Constitucional té l'obligació d'intervenir per preservar el dret a una decisió fonamentada en Dret i garantir el principi de seguretat jurídica. Aquesta

responsabilitat no només emana del text constitucional, sinó també del principi de jerarquia normativa i de coherència interpretativa dins el sistema jurídic andorrà.

- Sobre l'objecte de l'empara constitucional i el control sobre l'actuació de la jurisdicció ordinària, el recurrent retreu al Tribunal que no doni importància al fet que la resolució impugnada tanca tot accés a una resposta judicial sobre els drets invocats i que el caràcter formal o incidental no pot justificar la inaccessibilitat del control constitucional, especialment, quan allò que està en joc és l'efectiva privació de llibertat.

- Insisteix en què, les decisions impugnades tenen una transcendència material indubtable: impedeixen la rehabilitació i la cancel·lació d'antecedents penals, mantenint viu l'efecte jurídic d'una pena ja complerta parcialment, i l'exposen a l'execució immediata d'una nova pena privativa de llibertat. Aquesta situació no només afecta la seva llibertat individual, sinó que també té un impacte jurídic sobre el seu dret a la igualtat davant la llei i a la reintegració social, valors fonamentals del dret penal modern. Així, manifesta que la manca d'una resposta substantiva per part del Tribunal Constitucional impedeix la consolidació d'unes garanties mínimes per a qualsevol ciutadà que es trobi en una situació similar, creant un buit de protecció i deixant en mans exclusives de la jurisdicció ordinària la valoració sobre drets fonamentals, la qual cosa contravé la finalitat mateixa del recurs d'empara.

- Pel que fa a la motivació, retreu al Tribunal Constitucional haver-se limitat a afirmar que les seves al·legacions eren reiteratives i que ja havien estat tractades. I afegeix que no hi ha cap anàlisi específica sobre la pertinència de la decisió 58/2018, ni cap valoració sobre els requisits de l'article 87 del Codi penal.

- Considera que quan hi ha risc de privació de llibertat, la jurisprudència constitucional exigeix una motivació reforçada, clara i comprensible. Aquesta exigència deriva no només de la necessitat de transparència i de seguretat jurídica, sinó també de la funció pedagògica de la jurisdicció constitucional, que ha de permetre al justiciable i a la societat entendre les raons que justifiquen l'actuació del poder judicial quan es limita un dret fonamental tan essencial com la llibertat. En aquest cas, ni el Tribunal de Corts, ni la Sala Penal, ni el Tribunal Constitucional mateix han proporcionat cap argument jurídic real que justifiqui l'apartament de la seva doctrina (*vid.* sentència 58-2018) o la inaplicació de l'article 87 del Codi penal. Seguidament, cita diversa jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans.

- El Tribunal Constitucional nega el risc actual sobre la seva llibertat, afirmant que tan sols és potencial; tanmateix, aquesta afirmació és incompatible amb els fets processals: es troba sota una condemna executiva de 7 dies d'arrest nocturn, que pot ser aplicada en qualsevol moment.

- Per tant, considera que negar la tutela constitucional en aquest moment equival a relegar el control de drets fonamentals a un moment en què ja podria ser massa tard. A més, l'argument del Tribunal Constitucional no només menysté l'efectivitat real de la condemna, sinó que introdueix un llindar de gravetat desproporcionat que buida de contingut el dret d'empara quan aquest s'adreça a prevenir danys irreparables. Cita en aquest sentit diversa jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans.

- El recurrent també al·lega que per tal de consolidar una línia jurisprudencial és imprescindible dictar una decisió de fons motivada i emesa en forma de sentència i, segons el seu parer, el Tribunal Constitucional decidint no resoldre el fons del seu recurs contravé el deure de motivació reforçada inherent al dret a una tutela judicial efectiva i compromet greument la seguretat jurídica, atès que impedeix comprovar si la interpretació constitucional efectuada respecte dels drets fonamentals invocats és correcta i respectuosa.

- Afegeix que el Tribunal Constitucional ha comés un error en la interpretació dels fets respecte dels terminis de rehabilitació dels antecedents penals, ja que d'acord amb una decisió anterior del Tribunal Superior de Justícia (58-2018) una infracció posterior no només interromp el termini inicial de rehabilitació, sinó que obre un nou termini de dos anys per a l'obtenció del benefici de rehabilitació, sempre que en aquest període no es cometi una nova infracció. I aquesta qüestió ha estat obviada.

- Seguidament, sobre aquesta decisió del Tribunal Superior de Justícia que s'acaba d'esmentar i que ara es contradiu en aquesta causa, segons la Sala Penal aquell cas no li seria aplicable però no aporta cap raó fonamentada en Dret, el recurrent considera que aquesta manca de coherència jurisprudencial vulnera el principi de seguretat jurídica i genera una situació d'incertesa greu.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que revoqui l'acte impugnat, que admeti a tràmit el seu recurs d'empara i que concedeixi l'empara sol·licitada d'acord amb les pretensions demanades.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest Tribunal Constitucional ha manifestat en molt nombroses ocasions, que no és menester reproduir aquí perquè són sobradament conegudes les resolucions en què consta, la seva doctrina continua, persistent i uniforme, segons la qual el recurs de súplica, com tots els altres que

s'interposen davant el mateix Tribunal que ha dictat la resolució recorreguda, implica l'aportació de fets nous no tinguts en compte en la resolució objecte de recurs o d'elements de dret igualment desatesos en el moment de dictar-se la primera decisió. En cas contrari, no s'explicaria el canvi de criteri del Tribunal dictant ara una resolució diferent d'aquella que hauria d'haver-se produït al temps de dictar la primera decisió i suposaria la substitució del criteri del Tribunal, amb vocació d'independència i d'imparcialitat, pel criteri del recurrent, essencialment, parcial en defensa dels seus interessos. En el cas que ara ens ocupa, la part recurrent no aporta fets nous. Insisteix en el relat i en la fonamentació jurídica que ja havia exposat en el recurs d'empara, rebutja el raonament del Tribunal en l'autèntic recorregut i com a novetat aporta la cita de determinades resolucions del Tribunal Europeu dels Drets Humans. Aquesta realitat, per si sola, ja podria determinar la desestimació del recurs darrerament interposat, però per evitar allò que podria arribar a ser considerat com un biaix confirmatori, donarem l'oportuna resposta a les al·legacions contingudes en el recurs de súplica.

3.2. El recurs de súplica s'articula en tres grans apartats, el primer dels quals es desplega en cinc subapartats. El primer dels grans capítols el sintetitza el recurrent en el seu títol: *"Sobre la inadmissibilitat d'adduir manca manifesta de contingut constitucional sense que el Tribunal hagi entrat en el contingut del recurs d'empara de 26 de febrer de 2025"*. En ell s'afirma -"en estrictes termes de defensa"- que aquest Tribunal *"ha incorregut en una greu vulneració del dret a la jurisdicció"* perquè va declarar la manca manifesta de contingut constitucional sense entrar en el contingut del recurs. Una simple lectura de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional permet copsar amb claredat que *"la falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada"* constitueix precisament una causa d'inadmissibilitat de la demanda, abans de la seva admissió a tràmit i d'entrar en el fons de l'assumpte respecte de l'estimació o de la desestimació de l'empara. I si a la interpretació literal d'aquest precepte afegim la seva interpretació històrica i teleològica, encara queda més clar que, amb l'article esmentat, allò que es pretén és que el Tribunal Constitucional no sigui una tercera instància, ni un òrgan més de la jurisdicció ordinària, sinó un òrgan institucional que actuï com a intèrpret suprem de la Constitució, segons disposa el seu article 95. D'altra banda, resulta igualment indiscutible que l'autèntic d'inadmissió a tràmit del recurs d'empara va entrar en el contingut del recurs per tal de motivar la seva decisió, amb independència del fet que no hagin estat acceptades les pretensions en ell exercitades.

3.3. En els cinc subapartats del capítol primer, el recurrent efectua un seguit d'afirmacions que tampoc poden ser ateses. En primer lloc, no té res a veure la *"complexitat"* dels fets en els quals es fonamenta el recurs d'empara, amb la seva manca manifesta de contingut constitucional. Hi ha supòsits de gran senzillesa amb plena transcendència constitucional i d'altres, com aquest, que tenen una certa complexitat en ells mateixos, però sense el necessari contingut constitucional. També cal remarcar que la missió del Tribunal Constitucional no és estrictament -ni a través del recurs d'empara, ni per cap altre instrument- la d'efectuar un *"control sobre l'actuació de la jurisdicció ordinària"* i sobre la base d'aquesta realitat donem resposta als capítols segon i tercer del recurs de súplica. Com hem dit anteriorment, la seva funció constitucional és la de ser l'intèrpret suprem de la Constitució. Tot això, però només això. En aquesta línia, correspon a la jurisdicció ordinària la interpretació i l'aplicació, en aquest cas, de l'article 87 del Codi penal, així com decidir si una determinada resolució anterior de la mateixa jurisdicció ordinària -concretament la sentència 58-2018- resulta aplicable, o no, com a precedent en el litigi del qual està coneixent. El Tribunal Constitucional en defensa del dret fonamental a la jurisdicció té cura expressa que tot ciutadà tingui accés a la jurisdicció, que les seves pretensions es discuteixin en el marc del procés degut i que la

decisió definitiva estigui fonamentada en Dret, és a dir, que estigui suficientment motivada i no arribi a conclusions il·lògiques, arbitràries o absurdes. En darrer terme, cal remarcar que, com ja s'apuntava en l'aute ara recorregut, el recurs d'empara es limita, en principi, a les sentències fermes i definitives. No té cabuda contra tota resolució que desestimi pretensions de qualsevol de les parts.

3.4. Per últim, cal fer referència a les al·legades sentències del Tribunal Europeu dels Drets Humans. Constitueix un valor entès que tota resolució judicial conté manifestacions que formen la seva *ratio decidendi* i unes altres que suposen només un *obiter dictum*. Només les primeres poden ser considerades com a doctrina jurisprudencial o legal. Respecte de les dues sentències citades pel recurrent, en primer lloc (sentència del 9 de desembre de 1994 en el cas 18390/91 Ruiz Torija c/ Espanya i sentència del 27 de setembre de 2001 en el cas 49684/99 Hirvisaari c/ Finlàndia), la seva doctrina ha estat correctament aplicada per la jurisdicció ordinària i així ho va declarar aquest Tribunal Constitucional. Segons ella, tot i ser obligada i necessària, la motivació de les resolucions. "*no és exigible una resposta detallada a cada argument (sentència Van de Hurk c/ Països Baixos)*" i la motivació ha de ser efectuada "*a la llum de les circumstàncies del cas*". En els fets que es troben a la base d'aquesta causa, la sentència recorreguda en instància ja va argumentar suficientment -encara que no fos en la línia interessada pel recurrent- sobre la interpretació dels preceptes legals en matèria de cancel·lació d'antecedents i de rehabilitació i sobre la inaplicabilitat al cas del suposat precedent constituït per la sentència al·legada. D'altra banda, aquest Tribunal no veu cap aplicabilitat a aquest cas de la sentència de l'11 de desembre del 2018 (cas M. A. i d'altres c/ Lituània, número 59793/17) en què es tractava d'una infracció de l'article 3 -dret a no ser torturat- i de l'article 13 -dret a un recurs efectiu- del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, denunciada per una família originària de Txetxènia i que després de passar per Bielorússia i Polònia havien volgut refugiar-se a Lituània. La diferència de supòsits de fet és tan gran que no necessita cap més comentari.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. Desestimar el recurs de súplica formulat per la representació processal del Sr. Àlex Villagrasa Noguera contra l'aute del Tribunal Constitucional del 14 d'abril del 2025 sobre la inadmissió a tràmit de la causa 2025-16-RE.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al Tribunal de Corts, a la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 19 de maig del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat
